

MURASZOMBAT ÉS VIDEKE

társadalmi és közgazdasági hetilap.

A „Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület” hivatalos közlönye.

== Megjelenik minden vasárnap. ==

Előfizetési ár:

Egész évre 6 kor. félre 3 kor. egye. szám 20 fillér.
Elozetesi penzek es reklamaciok Hirschi N. könyvnyomdájába küldendők.

Felelős szerkesztő

SINKOVICH ELEK

Kiadó: A Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület.

Az iratok, levelek s egyéb szerkesztéségi közlemények lap szerkesztésébe küldendők.

Hirdetési díj: 4 hasábos petusor egyszeri hirdetésnél 20 fill. többszöri hirdetésnél aronként 12 fill.

Nyitlter petusora 50 fill.

Uj esztendő.

Ismét egy esztendő pergett le az idő vén kerekén. A függöny újból legördült. Vége az ó évnek. A szintér azonban csak a régi maradt.

Eltűntünk áll a fátyol borította új esztendő, mely elé mindenki aggódva, félve, vágyakozón és reménykedve tekint.

Legyünk türelmesek és ne lássék meg arcainkon, hogy bánat, fájdalom, szenvedés dul bennünk; derítse inkább mosoly ábrázatunkat, mert türelem és mosoly az idők folyásának igazi csillagzatai.

Minden egyén, ki egyébként fegyverkezik a fennforgó viszonyok ellen, csalódással fog kudarcot vallani és előbb-utóbb legerélyesebb küzdelmek dacára lefogja rakni fegyvereit. Ember gyűlötlővé válik; megijed az el-lene irányuló rossz akarat és fondorkodástól; mert látja, hogy mind hiába, mind hasztalan, a fő a türelem és nyugodt mosoly.

Hiába minden automata találma-

nyok dacára, a sült galamb egyikünknek sem repül a szájába.

Ez az, mit az emberiség nagy tömege megérteni nem akar.

A feltétlen jólétet hajhászsa, mikor a legkezdetlegesebb megélhetés módzataival sines tisztában.

Türelem! Türelem a nagy vagyon iránt, hisz annak hullámai ami nyomor aszalta partjainkra is csak kivérödnek.

Türelem! Hisz a gazdag ember napjai is megszámlálvák. Ép oly remegve várja a szilveszter estét, hogy egyfel többet számlálhasson mint mi.

Türelem a felekezeti különféleség iránt, hisz egy atyának gyermekei vagyunk, csak más uton véljük kegyeit kiérdemelni.

Türelem! Mosolylyal, jóakarattal nézzük el embertársaink félszeg heveskedéseit így sokkal előbb fognak hozzák simulni, mintha hasonló éles fegyverekkel védekezünk, melyek akaratlanul is sebet ejthetnek.

Hisz a társadalom nem más, mint egy tükkör, melyből mindegyikünkre

saját képmása tekint. Ha mogorva tekintet vetünk reá, sötét kép tünik előnk. Mosolyogjunk tehát reá, neves-sünk vele és vidám kedélyes társul fog mellénk szegődni.

Türelem!

Kiséreljük meg e jel alatt csak ezt a beköszöntött egy évet is eltölteni. Tán inkább közeledünk egymáshoz! Tán inkább közeledünk közös célunkhoz a megelégedettség, a boldogság, a boldogítás édenének küszöbére.

Meg vagyon az már jó régen irva: „Aki téged kövel dob meg, dob az kenyerrel vissza.”

Régi nóta? Hiszen a régi nóták sokkal szívhez szólóbbak.

Gyujtsunk hát a régi nórára!

Ha nekünk régi is e nóta, mondjuk el azt többször kisdedeink előtt! Ók mostanában ezt nem igen hallják. Egész más hurokat pengetnek füleik mellett.

Türelem! Erre szoktassuk önmagunkat, családunk minden egyes tagját.

Az élet szenvedéseiben nem lesz

TÁRGZA.

Foglalkozási betegségek.

Irta: Dr. Szana Sándor.

Ha az utcán találkozunk valakivel a legelső esetben az egyszerű megnézésből már tudjuk, hogy lakatos. Kőműves, hentes, vagy szabóval van-e dolgunk? Nem mintha a ruhája árulná ezt el. mert hisz például vasárnapi ünnepi ruhában ha vagyunk mindannyian, azért a henteslegényt a szabólegénytől mindenki rögtön megfogja különböztetni s a görbelábú péket, a fiuom frizurájú borbélylyal senki sem fogja összetévesztetni. Honnan van ez? Kétség-telenül onnan, hogy minden foglalkozás bizonyos elváltozásokat visz véghez az emberekben, kik ezen foglalkozást izik. De sajnos ezen elváltozások csak ritkán olyanok, melyek az illetők előnyére válnának, hanem rendszeren betegségek. Annakra össze-függ a foglalkozás a betegségekkel, hogy mint az ipartestület orvosa ha szobámba jönnek, a betegten rendszeren az első látásra már tudhatom bajajukat. Így a szabók, kik rendszeren gyengék, soványak, véré-szegények, a sok üléstől majd mindig emésztési zavarok miatt panaszkodnak, étvágytalanok, gyomor-nyomásuk van s nem emésztének. Az asztalo-sok között gyakoriak a tüdőhuratok, a czípiészek-

nél rettenetesen szaporodik a tüdővész, a sápadt nyomdások többsége szintén köhög s szembajok-ban szenved. Az ácsok, kik vidékre mennek dolgozni, rendszeren váltólázal jönnek vissza. A ma-lommunkások s a kőművesek öreg kort nem igen érnek el, a tüdejüket a por tönkre teszi.

Már most nézzük csak, kell-e ennek így lenni, kell-e hogy okvetlenül az ember, a ki keze munkájával szerzi kenyerét munkájával egészségét, sőt életét is tönkre tegye, kell-e hogy mint nyomorék hagyja el a munka csataterét? Nem volna-e lehetséges, hogy a munka egészségi hátrányait el-hárítsuk? nem-e lehetne a munkát egészségessé tennünk?

Nézzük csak sorba, hogy munkáinkaink egész-ségét mi teszi tönkre.

Itt van először is a szabóknál, a czípiészeknél, órásknál az örökös ülés. Az előrehajlott testtel való ülés által a mell összesorol, a lélegzés nem történik kellő mélységgel így tehát a vér fel nem frissül, a vérkeringés lassúbb lesz, az alhasban pangás áll be, az emésztés csökken aranyér, gyomor-kenyenyedés keletkezik. Mit tegyen már most a szabó, a czípiész, hogy ezen bajokat elhárítsa? A fődolog az, hogy ha szabad ideje van, annak ép ellenkezőjét tegye, mint a mire a foglalkozása kénszeríti. Mig tehát a munka alatt állandóan a szobában kell lennie, szabad idejét töltsse a sza-

badban. Vasárnapjait ne kávéházban s zsufolt korcsma füsttel telt levegőjében töltsse, hanem si-essen ki a természet ölébe s hosszú sétákkal óvák mozgással szellőztesse jól ki tüdejét, hozza véret friss keringésbe. Ha az időjárás ezt nem engedí, úgy jól szellőztetett helyiségben a billiárd s kegel játékok őrje inkább.

A varrózó pedig, ha végre szabadon lélegez-het, ne szorítsa miderbe testét, hanem vasárnap sétált bõ, nem feszült ruhába tegye. Döbbe este, ha szabad s czípiészek szabad órája van, s azt sé-tára nem használhatja, szokja meg otthon egy párj tornagyakorlatot végezni. Nem kell hozzá semmi-féle tornaszerszám, semmiféle ügyesség. A karok-tiz-tizenöt-ször jól előre bökni, felső testüket 3-10 szor körbe forgatni, 20-25-ször favágó mozdulatokat végezni s néhány hasonló mozdulat tetszésük vagy szakértõ utasítása szerint s mind-járt másként fog keringeni a vér, alhasukból fel-szabadul a nyomás az étvágy fokozódik, az emésztés megindul pillula s „seni” levél nélkül. Re.d-kivül ajánlatos azonban az ülfoglalkozással bíró-nak estenként egy pár percze egy dézsa hideg vízbe beléülni.

A második és legnagyobb ellensége munká-saink egészségének a por. A port bejelegzük tü-dőnkbe, ahol aztán hamarosan meggyülik, még pe-dig nem kis mennyiségben. Nincs az a városi lakó,

oly kinzó — örömeiben nem lesz oly sivár!

Türelem jöjjön el a te országod! . . . Mosoly ékesítsen minden ábrázatot! . . . Szeretet áraszson el minden családi kört! . . . Szeretet hassa át a társadalom minden rétegét! . . . Szeretetről daloljon a magyar anya gyermekeinek! . . . Szeretetről zengjen minden magyar énekben . . .

Csak így remélhetünk: boldogabb újvetet!

Helyi, vármegyei és vegyes hírek.

— **A muraszombati gazdákör** legutóbbi ülésén a kifolyólag üdvözölte Bezerédj István Vármegye alispánját egyhangú megválasztása alkalmából, melyre az alispán gróf Batthyány Zsigmond elnökhez intézett táviratban a következő meleghangú választ küldte: Méltóságos Gróf Batthyány Zsigmond. Muraszombati gazdákör szives megemlékezését háláa köszönettel vettem. Legyenek meggyőződve, hogy szorgalmas hazafias járáskor érdeket tehetésemhez képest támogatni fogom. Kérem méltóságodat, hogy köszönetemet gazdákörnek tolmácsolni kegyeskedjék. Bezerédj,

— **Távozó szolgabíró.** Őszinte sajnálattal értesültünk, hogy Kiss Elemér dr., helybeli szolgabíró, társadalmi életünk ezen közkezdetségi tagjaitól távolpán az ő méltósága a közszolgálat érdekében Szent-Gotthárdra helyezte át. Helyébe Musa Béla szent-gotthárdi szolgabíró jött. Vármegyénk 13 szolgabíróját közül alig kettő-bárom marad meg a régi helyén az új beköszönetével, a többi mind át van helyezve más járásba. Ifj. Horváth Pál körmeneti szolgabíró szintén Szent-Gotthárdra került, helyébe pedig valószínűleg Csorna Jenő szent-gotthárdi tb. főszolgabíró tesz ki.

— **Előnküldési engedély meghosszabbítása.** A kereskedelemügyi miniszter Bartholomaeus István ügyvéd, pápai lakos kérelmére a m. kir. államvasutak Körömdeni állomástól Csömödér, illetve Rédcis állomásig, valamint Zalaótvótól a cs. kir. szab. déli vasutalazsereg állomásig, ugyancsak Rimánytól Muraszombatig és folytatva Radkersburg irányába az ország határáig vezető útvonalra kárelt az 1898. évi november hó 19-én kelt rendelettel kiadott és legutóbb múlt évi december hó 5-én Muraszombattól a határ széléig terjedő vonal kizárásával meghosszabbított előnküldési engedély érvényét hasonló korlátozással és másrészt a Zalaótvótól Éőriszentpéter irányában vezető vonalra való kiterjedésével a lejáratott szá-

mitandó további egy év tartalmára meghosszabbította.

— **Iparhatósági megbizottak választása.** A jövő évben működni hivatott iparhatósági megbizottak választása f. hó 26-án d. u. 3 órakor a városházban ment vége Sínkovich Elek szolgabíró elnöklete alatt az iparosoknak és kereskedőknek az eddigien is kisebb érdeklődése mellett. A megválasztottak közül az iparjelstromok ellenőrzésére kijelöltek: Kohn Lipót, Klonfár István. Holczmann Ferenc. Az iparostanonca iskola látogatására kijelöltek: Antauer József, Pintarics Vince. Malacics János. Baán Imre. Zvér Mátyas és Németh Ferenc. A műhelyek megvizsgálására kijelöltek: Bauer János, Flisár József szabó, Szukics István szabó, Flisár Ferenc cipész. Loncsár Mihály. Trautmann Sándor, Győrfi Vince. Fridrich Alajos. Benkő János. Kuzma Antal. Hartmann Frigyes. Elnökül ismét Antauer József választott meg. Jegyzőnek pedig Hoffmann Manó nevezetett ki.

— **Megerősítés.** Az igazságügyminiszter a zalaegerszegi kir. járásbírósnágnál ideiglenes minőségben alkalmazott Horváth Jenő irnok t. Horváth Pál ügyvéd fiát, ebben az állásban végleg megerősítette.

— **A muraszombati dal- és zeneegylet f. é. Szilveszter-estélyi műsora.** 1. „Le Torrent” keringő, előadja a zenekar. 2. „Serenade” monolog, előadja G. recsés Róza urhölgy. 3. „Magyar egyveleg” előadja a gyerekek. 4. „Synphonia” előadják Neusiedler Miklós, Piacsek István urak hegedűn és Csizsár János ur kíséri zongorán. 5. „Wiardetta” poika, előadja a zenekar. 6. „Közégsi tanácsülés Bógoméren” előadják Csizsár János, Metzker Mátyas, Neusiedler Miklós, Piacsek István, Ratkó Tivadar urak, zongorán kíséri Mártony László ur.

— **Az országos vásárookra** vonatkozólag a kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy ezental az állatvásárokon a szigjártók és kötelesek czikkjein, valamint a lópekroczokon kívül a bognárok is forgalomba hozhassák czikkjeiket, hogy így az állattartó közőnség ebbeli szükségleteit kényelmesen szerezhesse be.

— **A muraszombati áll. kisdövéda** karácsonyfájára adoztak meg: Olajos Sándorné 2 k riszár való kelmét. Cipzot Józsefné 6 drb. téli kendőt, Arvai Henriké és Kolossa Mártha 2—2 koronát s Meixner Milike ruhaneműket. Ez alkalommal ismételten hálás köszönettel mondunk mindazoknak, kik kegyes adományaikkal oly nagy örömet szereztek a kis dövédeknek s a karácsonyfáink napjelen jelen voltak, bizonyára nem sajnálták az áldozatot, melyért cserébe oly sok kisdövedet tettek boldoggá. A felügyelő-bizottság.

— **A földmívelésügyi m. kir. miniszter** ur támogatásával gazdakörünk Muraszombatban december hó 27-én már megnyitotta gazdasági

és háziipari téli tanfolyamát, mely 1902 február hó 2-ig tart. A tanfolyam 44 hallgatóval nyílt meg. Első nap Takáts R. István gazdasági titkár tartott előadást az „Országos Gazdasági Munkás és Csalédségélypénztár”-ról. A helybeli kosárfonó tanintézet növendéke pedig a kosárfonásra kezdte meg a hallgatókkal. December hó 28-án szintén Takáts R. István gazdasági titkár a gyümölcs-értékesítéséről tartott előadást. A jövő heti előadások a következők: December hó 30-án a gyümölcs-értékesítésről tart előadást d. e. 11—12 óra között és d. u. 1—2 óra között Takáts R. István gazdasági titkár. Január hó 2-án délelőtt és délután a gyümölcsfatermesztésről Vértés Sándor, urdombi ált. tanító. Január hó 3-án délelőtt és délután a szőlőmívelésről Mlencsny Károly szőlőzeti és borászati felügyelő Csáktornayról Január hó 4-én délelőtt a szőlőmívelésről Mlencsny Károly szől. és bor. felügyelő Csáktornayról. Délután pedig Takáts R. István gazdasági titkár a baromfitenyésztésről.

— **A tőkerezesturi gazd. téli tanfolyam** dacára az ottani tanító buzgólkodása s a gazd. egylet titkárnak biztatásainak megtartható nem lesz, mert arra mindössze csak 7 jelentkező akadt, s így a tanfolyam a járás más, tanulniavagyóbb vidékére lesz áthelyezve. A muraszombati tanfolyamra 50 jelentkező közül 44 lett felvéve s a tanfolyam már 27-én kezdését is vette.

— **Eltűnt fia.** Bratecz János mottolyádi lakos 12 éves Kálmán nevű fia már napokkal ez-előtt eltávozott a szülői háztól s azóta vissza nem tért. A helybeli szolgabírósg most országszerte közzéteti az eltűnt fiát.

— **Az 5 és 50 forintosok.** Különböző magyarázatok vannak forgalomban e két bankjegy érvényessége fölött, a miről hiteles tudósításunk a következő: Az ötförintos és ötvenforintos államjegyek fizetéképp 1903. évi február 28-ig fogadandók el. A m. kir. állami pénztárak és hivatalok kötelesek ezeket az öt és ötvenforintos államjegyeket 1903. évi augusztus 31-ig fizetéképp elfogadni. — 1903. évi szeptember hó 1-től 1907. évi augusztus hó 31-ig ezek az öt és 50 forintos államjegyek már csak az Osztrák-Magyar bank által váltattak meg. 1907. évi aug. 31-ike után ezek az államjegyek már nem váltattak meg és ennek a határidőnek eltelével az államnak ez államjegyek beváltására vonatkozó mindennemű kötelezettsége, megszűnik.

— **Tolvaj gyermek.** Bertalanits András vizenldvai illetőségű 13 éves fia ellopja Kasics Miklós husz korona értékű óráját mikor a korszmában ittas állapotban bolytngatott. A tolvajt csakhamar elfogták s a még nála levő órák elkobozták. Feljelentették a szolgabírósnágnál.

— **A 10 forintosok bevonása.** A jelenleg forgalomban 1880. évi május 1-ről keltezett osztrák értékű 10 forintos bankjegyeket bevonják. Az

kinek tüdejében egy fél deka homok ne volna. A bronchioláknál csoda számba megy, ha tüdőt találunk, melyben, sem homok, sem korom nincs. Rögten spiritusba jön is az ilyen tüdő. Ha elhalt, kömüves tüdejét boncoljuk, ugy midőn a kés végig vág a tüdőn, nyikorog benne a homok. A rézmunkás tüdöje egész fekete, a vas munkás tüdöje pedig vörös s benne levő rozsdaüst. A por tüdőnk belső belésén karcoslasokat ejt, a karcoslasok azután hurutokat idéznek elő s ezen hurutos tüdőbe azután nagyon jön a tüdővész. Hogy ez így van, bizonyítja az a tény, hogy minden harmadik kömüves tüdővészben betegszik meg, míg a cipészek között például pedig azok is csak elég egészségtelenek, csak minden harmincadik esik mellbetegségbe. A legtöbb s a legveszedelemesebb port nyelik a kőszőrűsök s tényleg az angol kő. kőszőrűsök átlag alig érik meg a 35-ik életévet. Már most mi tehető az ellen? Első sorban fontos, hogy műhelyekben a gépek mind úgy legyenek szerkesztve, hogy a port felfogják. Már pedig ez lehetséges, csak akarni kellene a gyáros uraknak. Egy itteni gyárban láttam egy gépet, mely körül egy állandó porfelleg volt, akkora pormennyiség, hogy a porban dolgozók arcát kivenni nem lehetett. S ezen porban két leány naponta 12 órán át dolgozott. Nyilvánvaló volt, hogy e két leány egy felvél alatt mellbeteg lesz. Bámolya kérektem, hogy

nem-e lehet ezen gépet úgy szerkeszteni, hogy ily ériási port ne okozzon. Lehettek, de ez vagy kétszáz frtba kerülne, mondták a gyárosok. Hát kétszáz frtért föloldoznának két emberéletet? — kérdeztem. Azóta a gép már át lett alakítva s így tán felesleges lesz a gyáros megvévesnem.

A hol a por előállása azonban elkerülhetetlen, ott aztán legyen gond fordítva a szellőztetésre is. Követeljük a szellőztetőket felállítását, mindenütt akár pedig, míg mindentűn ilyen szellőztetőket lesznek, nézzük, hogy a műhely ablakai állandóan nyitva legyenek. A felső ablak a legnagyobb hidegben is nyitva lehet, vagy pedig legyen olyan szerkesztű, hogy könnyen rövid ideig kinyithassuk. A munkaszünetek alatt pedig ne mulasszunk el az ajtó s ablak egyszerre való kinyitása által jó czugot csinálni, mely aztán a port alaposan kiviszi. Legyen gondunk továbbá arra, hogy műhely padlója gyakran vízzel locsoltassék, a nedvesség megköt a port s így kevesebb jut tüdőnkbe. Kik sokat porban kénytelenek dolgozni, annak rendkívül fontos az, hogy az orrán át lélegezzen s ne a száján át. Az orr, mint tudjuk, szűrökkel van bélelve s a szűrök erre valóak épen, hogy a port felfogják. A ki orrán egy porban végzett munka után kitűri, bámolyi fog a sok poron, melyet orra felfogott. Ha száján át lélegzett volna, ez nird a tüdejébe ju-

tott volna s ez bizonyosan egészségének nem vált volna előnyére.

A porban dolgozó munkásnak különösen fontos a gyakori fürdőzés, mert különben a por eldugaszolja bőrének likacsait. Már pedig a bőrrűnkön át távoznak testünkből a legveszedelemesebb mérgek. Ha egy ember izadságát egy állatnak a bőre alá oltjuk, az állat eldöglik, oly mérges az izadság. Ha már most testünk piszkos, ez a sok mérég mind el nem távozhatik testünkbel, bennünk s sok betegségeknek képezi az okát. Láthatjuk tehát, mily veszedelmes a por egészségünk számára.

Kerüljük tehát a port a midőn csak lehet s ha munkánk vége, tóduljunk a szabad levegőbe s szívjuk magunk az élető levegőt, hogy bőrrűnket felrisztítsuk. A ki nem akarja, hogy tüdöje a munka alatt beléregzett por által szenvedjen, vagy vagy a ki már érizi is, hogy neki a por ártott, vagy hol itt hol amott, szúrása van, hogy nyálkás annyira, hogy reggel egy fél óráig is kell köhögnie, míg tüdöje szabad, az ne mulassza el naponta legalább is háromszor lélegezési gyakorlatot végezni. Hát ez mi kérdezik? Egyszerű és hasznos dolog, melyelők embri elkerülhetésére a mellbetegséget. Pedig olcsó szer, mert hát semmibe sem kerül, de még időt is alig igényel. Lásuk mi az. Ha megnézzük az embereket hogy hogyan léleg

osztrák-magyar bank fő és főköntézei 1903. évi február hó 28-ig fogják el azokat fizeteskép és átváltás végett. 1903. évi március hó 1-től augusztus hó 31-ig ezeket a bankjegyeket az osztrák-magyar banknak csak budapesti és bécsi főintézei fogadják el fizeteskép és átváltás végett. 1903. évi szeptember hó 1-től kezdve az osztrák-magyar bank azokat több fizeteskép el nem fogulja, ugy hogy 1903. évi augusztus hó 31-én a bankjegyek határideje lejár.

— **Adós, ki bottal fizet.** Az adósságot ütlekkel lenőni, az sem utolsó virtus. Ezt eslekelte Krenosz József dióslaki lakos, aki Poeskay Ferencz vízdényai lakost, azért, mivel az egy hordónak az árát kérte tőle, úgy elverte, hogy Bocskay a karászonyi ünnepeket az ágyban volt kénytelen eltölteni. A reitens Krenosz feljelentették.

— **A munkaszüneti törvény újabb kivételai.** A kereskedelmi miniszter újabb rendeletet adott ki a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény végrehajtási rendelet egyes szakaszainak módosítása tárgyában, amelyben a pékipari munkát vezető ki a munkaszüneti törvény alól és a pékműhelyekben vasárnap délelőtt 10 óráig enged dolgokat, a kenyér és péksütemény, tej- és gyümölcs-elárútatását és házhoz szállítását pedig az egész napra szabaddá teszi.

— **Tanfolyam hibás beszédük számára.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter f. évi 85715 sz. rendelkezése értelmében a siketnők másként váz. kir. orsz. intézetében, a gyógynevelőtanári tanárképzővel kapcsolatban, a dadogók és egyéb beszédhibákban szenvedők számára a jövő 1902. évi jan. 3-án beszédgyógyító tanfolyam nyílik. E tanfolyam öt esetleg hat hónapig tart. Felvételei nyervehetnek rá mindkét nembeli hibás beszédű növendékek. Tandi a tanfolyam egész tartamára 60 koronára. Szegényebb sorsu hibás beszédűek e tandíjnak csak felét fizetik, teljes vagyontalanság igazolása esetén pedig tandíjmentesben részesülnek. Vidéki hibás beszédűek gimnasiunai vagy polgári leányiskolai tanulmányait Vácson folytathatják. Felvételt végett jelentkezni kívánók személyesen vagy levélben forduljanak Borbély Sándor intézeti igazgatóhoz.

— **Megvert rendőr.** Csipóti Mihály Muraszombat községi rendőrből állott járőr bevonulva jelenti, hogy fejt sörös pohárral több helyre bevertett így kezdődik az a jelentés, amelyben Csipóti rendőr elpanaszolja, hogy amidőn a minap a nagyvendéglőben az ott időzött Kúrdos Iván, Hiki Ferencz és Krápecz Iván muraszombati lakosok verkedését megakadályozni akarván, közbe lépett, a nevezettek őt a földre terpték, ütlegették és egy sörös pohárral fejt több helyen beverték úgy, hogy súlyos testi sértest szenvedett. Minthogy a rendőr mint hatósági közeg hivatalos eljárása al. kalmával bántalmaztatott tetteleg, ennél fogva Kar-

dos Iván és társai hatósági közeg elleni erőszak büntetést követtek el, amelyért majd a szombat-helyi kir. törvényszék fogja őket felelősségre vonni.

— **Hernyószuk gyümölcsfáinkat.** Bármerre megy az ember, azon tapasztalatra jut, hogy a tavaszszal rettetes sok hernyó lesz, mert a fák tele vannak aggatva rongyokkal. Ezen rongyok mindegyike egy-egy hernyópetetőjás-raktár, amelyből ha a tavaszi meleg napugár a fák rügyeit fakasztja, csakhamar előtűnik azokból az apró hernyók millióirjai is és ellöpi a gyümölcsfánk fakadó rügyeit. A hernyók gyors fejlődése és rettetes étvágya a fakadó fát napról-napra lekopaszítja, úgy hogy a fa rövid idő múlva szármalassá válik, úgy néz ki, mintha ki volna száradva. Ami örömnök, egész évi reményünk: gyümölcsünk oda vezetett. A tél és az időjárás is igen kedvező a hernyó fészék irtására, csakhogy nálunk minden ilye dolog el lesz halasztva. — azt mondják, majd tavaszszal, akkor megjön a tavaszi földmunka, azért nem lehet hernyózni. Felhívjuk az érdekelte birtokosokat, hogy kezdjék meg már most az egész járásban a hernyózást, úgy hogy a fészeket ne dobálják a földre, hanem szedjék kötenybe és azután égessék el.

Irodalom.

A **Magyar Hírlap** második deczenniumát elvén, szolgálja már a haza ügyét. Alapja a teljes függetlenség; iránya a megalakított nem ismerő szabadelvű demokrácia; bástyája az igazság; ize, zamatja, lelke, díltető ereje a tiszta magyarság. Minden, ami nemzeti érdek, a Magyar Hírlap szent ügye egyszersmind. Minden, ami becsületes ügy, ha vonatkozásba hozható a közérdekel: szá. mithat a Magyar Hírlap odadó támogatására. Egyetlen önzése van a Magyar Hírlapnak az a vágy, hogy a magyar nemzeti érzésekkel ékeskedő művelt közönségnek tessenek; hogy kivége részét minden oly munkából, mire, mint a nyilvánosság organuma, a haza javáért joggal és kötelességszerűleg vállalkozhat. A Magyar Hírlap munkatársai elsőrangú írók és hírlapírók. Egy-egy tekintély mindyok a maga szakmájában. A Magyar Hírlap politikája egyenes, őszinte, hazafás, magyar nemzeti és szabadelvű Szépirodalma magas színvonalon áll. Köznevelő és szociális sorsát első sorban érdeklő és érintő kérdésekben a Magyar Hírlap különös tekintély, főképp annak kapcsán, hogy ily irányú vezérezsákként a lap főszerkesztője, Európa egyik legkiválóbb pénzügyi és nemzetgazdasági kapacitása írja. A Magyar Hírlap kedvencmélly, amelyekkel előfizetőinek kedveskedik, paratlanok a magok nemében. Karászonyi ajándékul egy egész ingyen könyvtárt kapnak az előfizetők, abban az arányban, hogy hány hónapig jartatták március hónapot kezdve állandóan a Magyar Hírlapot. Aki olyvast előfizető volt az év végéig, az tíz kötet gyönyörű regényt kap, teljesen díjtalanul. Mindenki kötet annyit, ahány hónapig egyvegből volt a lapnak előfizetője deczember 31-ig. A tíz kötet írói közt van: Jókai Mór, Bródy Sándor, Bárcsony István, Molnár Ferencz, Abonyi Árpád, továbbá öt hírneves külföldi író. A Magyar Hírlap ezenkívül is nagy megjelentetést szánt karászonyra az olvasóinak. Európa leghíre-

sebb külföldi íróinak a tolából közül eredeti cikkeket, Ezek közt van: Lemaitre, Octave Mirbeau, Maeterlinck, Enrico Ferri, Hermann Bahr, Georges Brandes, Anatol France, Jules Claretie, Vandervelde, stb. A hazai írók közül pedig ezeket ír karászonyra Bródy Sándor, Ignatus, Bárcsony István stb. A Magyar Hírlap legközelebb megkezdő Welts-nak, a fanatisztikus angol írónak egyik szenzaciós új remek művét, amelynek a czíme: Kópülés a holdba. Egyébb kedvezményeket is bőven ad előfizetőnek a Magyar Hírlap. Egy értékes szépirodalmi képes hetilaphoz, a Várady Antal szerkesztésében megjelenő Ország Világhoz is kedvezményesen áron jutnak előfizetőink. A Magyar Hírlappal együtt csak kilencz korona és ötven fillér a negyedévi előfizetési díj, külön-külön számítva, tízenyegy koronát tenne ki. A gyönyörűen illusztrált Képes Gyermekeknapot szintén kedvezményesen rendelhetik meg előfizetőink: negyedévenként egy koronáért. Szerkesztőtől üzeneteken minden komoly kérdésre teljesen díjtalanul adunk választ előfizetőinknek. A Magyar Hírlap előfizetési ára télelve tízenyegy K (7 frt), negyedévre 7 K (3 frt 50 kr), egy hónapra két K és 40 J (1 ft 20 kr). Kiadóhivatal Budapestben, V., Honvéd-utca 10. sz. a. van.

Anyá kerestetik.

Lenger Mari kosárházi nő elhalálozván, szép, egészséges, három hetes fia a kórházban gondviselő nélkül maradt. Jó lelkű embereket kérem, fogadják el felnevelésre.

Muraszombati kórház gondnokn.

Hodosi-I. útletembe egy jó házból való egészséges test-lakatu

vendéglő-mészáros

tanonez-nak való fiut keresek tisztességes feltételek mellett.

Vogler Lajos,

vendéglős

Hodos,

u. p. Nagy-Dolinóz

(Vasmegeye).

zenek, alvás között észre fogjuk venni, hogy az egészséges, piros pozgás ember melle magasra emelkedik légzés alatt, más ember melle meg alig mozog levegővétel közt a jól oda kell nézni, hogy lássuk légzik-e egyáltalán. Kétségtelen hogy az ki ily csekély lélegzések tesz, csak sápadt és vézna ember lehet. Gyermekeknél is megfigyelhetik, a mely gyermek melle légzés között nagyot tágu az egészséges, a mely gyermek melle meg alig mozog, az bizonyára halvány, vértelen gyermek lesz.

Már most épúgy mint abban a speisban melybe levegő sohasem jut, minden étel s minden dunostobst el fog penészesedni, épúgy abban a tüdőben is, melybe csekély légzés által kevés friss levegő jut, a penész, a betegséget okozó penész meg fog telepedni. Ez a betegséget okozó penész pedig a mellbetegség penésze. A ki tehát azt akarja, hogy mellébe a betegség gombája ne férközzön, az szellőztesse tüdejét jól s erre valók éppen a lélegzési gyakorlatok. Hogy kell ezeket csinálni, így ni! A szabad levegőn vagy pedig nyitott ablaknál oda állunk katonás tartással, kifeszített melle, hátra feszített vállakkal, kezeket csipőre téve, a hüvelykujat előre s mélyen az orron át belélegzünk, Aztán egy pár pillanatig magunkban tartjuk a levegőt majd pedig lassan de szakadozva kilé-

gezzük. Ezen légzési gyakorlat által, melyet 10-15-ször végczünk egymásután, tüdőnk pompásan szellőződik, a rossz levegő kimegy alaposan s tiszta friss levegő jön be. A mellbetegség leginkább a tüdőcsucskokban kezdődik, a ki tehát a tüdőcsucskokat akarja erősíteni illetve jól kiszellőzni, az tegye két kezét fögre hátsó részén össze s ily állásban nyolcz-tízszor vegyen mély lélegzést. Többet használ tudójének ha ezt naponta egynehányszor tiszta levegőben végzi, mintha bármintemű csodát íszi. A kinek nincs sok ideje, az, midőn munkába megy, séta között végezheti Higgyék el nekem, hogy sok szurást, sok köhögést lehet ily s ehhez hasonló gyakorlatokkal meggyógyítani, de még több szurásnak s köhögésnek lehet elejét venni ily egyszerű szerrel.

Van még sok egyéb hátránya a műhelyeknek a munkáknak, melyek elmondására azonban egy-egy egész nap is kevés volna. Most tehát minthogy ma rövid idő áll rendelkezésemre többet ki nem fejtetek. Csak megemlítem, a sok betegséget okozó dolgoknak a földre való köpődését, a műhelyben való alvást, a rossz világítást, a gyári helyiségben való étkezést, mi különösen a gyufagyárban veszedelmes, s végre mint utolsó, de talán legfontosabbat a hosszú munkaidőt. Minden orvos, kinek szeme nyitva van s kinek szíve helyén van a nyolcz órai munkaidő híve.

Mind ezekről majd más alkalommal.

Ime uraim egy esomé tanácrt osztottam önöknek s van közte sok olyan, mit mindenki rögtön megtarthat, minden költség s minden más áldozat nélkül, de van közte azonban olyan is, miről igen helyesen jegyzate meg az öök lapja a „Volksville”, hogy be nem tarthatja a munkás. Nincs azonban igazza a Volksville-nek abban, midőn azt mondja, hogy azért az ilyen tanács hasznontalan. Nem tudni, nem hasznontalan az. Nekünk orvosoknak s mindenkinek a ki a népek barátja, törekedünk kell hogy mindenki belássa, hogy a betegség nem valami istencsapás, a mi elkerülhetlen, a minek be kell következni s mi ellen nem jöhet tenni semmit. De a betegség elkerülhetlen valami s a legelőbb betegség a rossz életviszony vagy pedig helytelen életmód következménye, tehát oly dolgok, mely elle küzdenünk kell.

Ismerje és tartsa be tehát az egészségtan legfőbb jelszavát: Tisztaságban az egészség.

Szent-gothárdi Sörház vendéglőben

egy tanoncz felvétetik.

Bayer Jenő.

Egy jó házból való fiu

tanulónak

azonnal felvételik

HIRSCHL N.

könyvnyomdájában,
Muraszombatban.

Volekmar Berta

htóságilag vizsgázott zongoratanárnő
zongora-raktára

kölcsönző intézete

MBRBURG, obere Herrengasse 54 földsz.

(a es. és kir. gymnasium átellenében)
ajánl a legnagyobb választékban



kereszt-fenyelyel, díofa szinezettel, fekele és amerikai matt díofából szintegy

harmonikumok

európai és amerikai hangmódszer) a legelőkelőbb gyáraktól, eredeti gyári árak mellett.

Különlegesség

10-12

Ehrbar-zongorákban.

Irábeli jótállás - Részletfizetések. - Becserél és elad újfűszott zongorákat.

Olesó zongora-bérlet. Hangolás elfogadtatik.

Nagyon fontos

gyomorbetegeknek!

Étvágyhiányt, gyomorhajt, émelygést, fejfájást rosz emésztés következtében, gyomorgyengeséget és emésztési zavarokat stb. azonnal megszüntetnek az "Atlan"-nosan ismert

Brady-féle

Máriacelli gyomorcseppek.

Kaphatók minden gyógyszerárban.

Ára egy üvegnek használati utasítással 40 és 70 kr.

Központi szétküldés:

C. Brady gyógyszerár a Magyar Királyhoz

Bécs I.

Óvás hamisítástól A valódi máriacelli gyomorcseppek üvegjein a *Brady* mellékelt védjegy és aláírásnak kell lenni.

Ügyelni kell arra, hogy a régihibri valódi máriacelli gyomorcseppek *kis üvege* 40 kr., a *nagyja* 70 kr., míg az *útdozottak*, nem valódnak és kevesebbet érnek ára legutóbbihiro csak 35 kr.

A Muraszombati Mezőgazdasági Bank R.T.

heti befizetéseken alapuló önszegélyű osztályának

IV-ik értársulata

az 1902. évi január hó 2-án működését megkezdi.

Felhívjuk a nagyérdemű közönség szives figyelmét, hogy ezen évtársulat résztvevői minden üzlet-rész után hetenként egy koronát tartoznak az intézet pénztárába befizetni, mely hetibefizetések három év után 5% kamataival együtt a tagoknak üzletrészkü arányában kiűzetetik.

A belépő tagok minden egyes üzletrész illetőleg heti egy korona befizetése után 150 korona k lesnr tarthatnak igényt 7% kamat mellett.

Az aláírások 1901. évi december hó 1-től 1902. év január 15-ig hétköznapiokon d. e. 9-12 óráig a bank helyiségében eszközölhetők.

Az Igazgatóság.

Tessék olvasni!

UJ ÉVI AJÁNDÉKOKNAK

igen alkalmasak a most beszerzett szebbnél-szebb levelepapírok dobozokban, emlékkönyvek, albumok, tintalatók, verskönyvek stb.

Továbbá névjegyeket és újví dírvölzet-kártyákat az egyszerű a letelegésámb kivitelben készítik a legrovidebb idő alatt, olcsó árak mellett.

HIRSCHL N.

könyvnyomda és papírkereskedés,
Muraszombat.

Előkelő bevásárlási források:

Új! Aranyozó, melylyel mindenki azonnal moshatón vija aranyozhatókör-és keprekeret, szobor, virágasztal, templomillart stb. — Egy üveg ecettel 80 kr., 10 literes üveg 4.50, 10 literes nagy üveg 8. fr. — Sport-csillkek, gyermek-játékcserekek, háztartási- és ebédli asztal-kellékek, utazási- és betegápoláshoz való tárgyak főlő nagy, képes árgyűjteleket barmintve küld

KERTÉSZ TÓDOR Budapest, IV., Krisfól tér.

A legújabb-és legújónabb kivitelű, legújónabbban kaphatók úgy készpénzert, mint részletfizetésre

Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrássy út közlében.)

Képes árgyűjtelek ingyen és barmintve.

NÖTHLING VILMOS magkereskedőnél

Budapestben, Calvin-tér 9.

kaphatók a legjobb gazdasági, konyhakereti, vetemény- és virágmagvak. ✂

Árgyűjtelek ingyen és barmintve.

Kerjük **Neustein Fülöp** csuk-rozott hashajtó-pírulát,

melyek évek óta kitűnőeknek bizonyultak és előkelő orvosok által könnyű hashajtó- és feloldó-szerül ajánlatnak. — Egy doboz (45 píru) 30 fillér.

Minden gyógyszerárban kapható.

Neustein-féle gyógyszerár, Bécs, I., Plankengasse 6.

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag. R. B. 86967. sz. Gyógyít és feloldó jótállás mellett: **köszvény, reuma, asthma (nehéz lélegezés), átmatlanság, fülzúgás, nehéz hal-lás, epilepsia, idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migren, fehérvértség, influenza,** valamint minden **idegbetegség**nél. Azon beteg, aki 6887. sz. készületem által legelőjebb 45 nap alatt meg em gyógyul, azonnal visszakapja a pénzt. Ahol már semmi sem használ, ott kérem az én készületemet megkísérletni; meg vagyok győződve későbbiekem biztos hatásától.

A kis készület 4 kor. A nagy készület 6 kor. Könyvebb betegségeknel 1000 betegségeknel alkalmazandó.

A központi elaru-tóhely szétküld utóvitelt vagy elő-levele írt-ve-el, a bal-és küldőid részre: **MÜLLER ALBERT** BUDAPEST, Vadsz-utca 42/H.

DEHMAL KÁROLY zongora-gyáros

kizárólag kitűnő külföldi gyártmányok raktára és kölcsönző-intézet

Budapest, IV., Károly-körút 20.

Magyar festék-, kence- és lakkgyár

KRAYE E. és T^a

— József főhercege udvari szállítója, és más nagy vállalatok szállítója —

BUDAPEST, V., Váci-út 6. SZÁM.

Szőlőoltványok

A legújabb-és legújónabb kivitelű, legújónabbban kaphatók úgy készpénzert, mint részletfizetésre

Előkerítés.

Uradalmi tanácsosok és orvosok által ajánlott és igazolt. — Minden részletfizetésre is adatik.

Órasz órák, a legújónabb kivitelű, legújónabbban kaphatók úgy készpénzert, mint részletfizetésre is adatik. — Minden részletfizetésre is adatik.

Díocsemetek. Órasz órák, a legújónabb kivitelű, legújónabbban kaphatók úgy készpénzert, mint részletfizetésre is adatik.

A Richter-féle

LINIMENTUM CAPS. COMP. Horgony-Pain-Expeller

egy régn kipróbált háziszer, a mely már több mint 33 év óta megváltozó helyettesítései alkalmaztatik kártyáknál, csontok és meggyűnt.

Intés. Sülynyáb utazatok miatt bevásárlások orvosságok legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjegyvel és „Richter” csejgy-ósszel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legelőjebb gyógyszerárban kaphatók.

Készítők: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa, osasz. és kir. udvari szállítók. Rudolstadt.